

Aar kunne vi meget vel gaa med dertil; vi ville da til næste Aar faa at se, hvorledes det er gaaet med de kirkelige Love, og om man saa skal forny den her foreliggende Lov, eller om den bliver overflødig ved den ny kirkelige Lovgivning; som den ærede Kultusminister vil have grundet Haab om at faa gennemført til den Tid. — Naar endelig det ærede Medlem henviste til Folketingets Holdning over for tidligere Kultusministres Lovforslag om beslægtede Emner, vil jeg sige, at der synes jeg, at han ikke har Ret. Jeg har allerede tidligere berørt det, men skal endnu yderligere bemærke, at det Sthyr'ske Lovforslag jo netop gik ud paa, at der skulde kunne anvendes Ligning ogsaa til Nybygning af Kirker. At Folketinget stillede sig afvisende over for dette, er klart. Den forrige Kultusminister kom, om jeg ikke mindes fejl, paa et noget sent Tidspunkt af Samlingen med et Lovforslag, som ikke indeholdt andet end dette, det er rigtigt; men der maa jeg for mit Vedkommende sige, at der tillægger jeg unægtelig det, man saa hyppig kalder Systemskiftet, afgørende Betydning. Den Retning, som den forrige Kultusminister tilhørte, faldt i det væsentlige sammen med hans Forgængeres, det var et Standpunkt og en Retning, om hvilken man vel kan sige, at den havde intet lært og intet glemt. Man sagde, at man vilde nøjes med dette som foreløbigt, som midlertidigt, men man forbeholdt sig senere at komme tilbage til det, man i Virkeligheden helst ønskede. Vi ere sikre paa, at dette ikke gælder den nuværende Kultusminister, vi ere sikre paa, at det, han vil her gennem denne Lov, er just det, han vil; han vil ikke andet end det; han ønsker ikke, at dette skulde danne Grundlaget for en fremtidig Ligning til Nybygning af Kirker i Kjøbenhavn.

Endelig maa jeg, uagtet jeg der kommer ind paa det vanskeligste Felt, hvor jeg tilstaar, at jeg er mindst hjemme, gøre Bemærkning over for den Benyttelse, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds gjorde af Kirkefondens Stilling til nærværende Sag. Man kan have Sympati for den, som han med Rette sagde, demokratiske Retning, som Kirkefonden har faaet i de senere Aar, men vi maa der for det første gøre opmærksom paa, at det er i de allersidste Aar, at den er kommen under Ledelse af de Mænd, som nu staa i Spidsen for denne Bevægelse. Tidligere vare Lederne meget stærke Deltagere i den Bevægelse, som ved Lov vilde

tvinge de kjøbenhavnske Borgere til at bygge ny Kirker, ja vilde tvinge dem til endogsaa gennem Bidrag af Kommunens almindelige Midler at skaffe ny Kirkebygninger til Veje i Kjøbenhavn. Hvorvidt den ændrede Holdning, de nu indtage, skyldes en virkelig Omvendelse eller den skyldes den særegne Snildhed, som jo efter Sigende altid skal parres med Duens Enfold, det skal jeg slet ikke afgøre, men saa meget er sikkert, at Resultatet af det, som foregaar, er og bliver jo dette: Kirkebygning i ganske overordentlig stort Omfang i Kjøbenhavn; vi faa den ene Kirke efter den anden. Jeg skal ikke udtale mig hverken for eller imod; det kan være godt, og det kan være ilde, men under alle Omstændigheder kan man jo længe nok sige fra Kirkefondens Side, at det ikke er Meningen med disse Kirker at belaste Kjøbenhavns Befolkning. Tiden gaar, og de Mænd, der have staaet i Spidsen for Bevægelsen, falde bort, men disse Kirkebygninger og de Sogne, der ere knyttede til dem, blive, og disse Kirkebygninger ville trænge til fremtidige Reparationer. Ja, saa kommer virkelig det Spørgsmaal, om saa ikke, naar det Tidspunkt kommer, en ny Vending vil foregaa fra de Retningers Side, fra hvilke Kirkebygningernes Opførelse er gaaet ud. Jeg tvivler meget om, at det ærede Medlem da vil blive en lige saa paalidelig Forbundsfælle for Kirkefonden, som han har været det i Dag. Jeg tror, at man skal se saa besindig, saa borgerlig paa alle disse Spørgsmaal som muligt. Man skal se, at her er en Opgave, som paahviler os efter Loven, og som vi maa tage paa os i det Omfang, som man finder det rimeligt og billigt og foreneligt med andre Opgaver, som kunne ligge paa de enkelte Borgere til statslige, kommunale og private Formaal. Vi kunne ikke slippe for det. Jeg tror, at den Ordning, som der her er anvist, er en Lempelse; i alt Fald som midlertidig Løsning for et Aar kan jeg meget vel yde min Tilslutning dertil, og dette tror jeg at kunne gøre, skønt jeg gerne til enhver Tid vil henregne mig til de frisindede kjøbenhavnske Rigsdagsmænd.

Holm: Jeg havde ikke tænkt at tage Ordet ved denne Lejlighed, thi jeg antog ikke, der var blevet nogen synderlig Forhandling om denne Lov, som jeg betragter som en ren midlertidig Lejlighedslov. Hvis det var en Lov, som skulde have Varighed, vilde jeg have store Indvendinger at gøre imod den. Den vilde da i det væsentlige